

Milé kolegyně, milí kolegové, milé studentky, milí studenti,

rád bych tímto dopisem reagoval na problematiku e-mailových „microsoftích“ adres, souvisejících s peticí, o které je řeč níže. Předem se omlouvám za to, že toto psaní je poněkud delší.

1. Petice a schůzka

Ve středu 26. 2. 2024 mi zástupci studentů předali [petici](#), jejímž stěžejním bodem byl protest proti zavedení povinnosti, aby „služební“ poštu odesílali studenti výhradně ze svých univerzitních adres tvaru ...@student.cuni.cz, případně z adres ...@matfyz.cuni.cz.

O existenci petice jsem už nějakou dobu věděl, i o tom, že mi bude předána právě 26. 2., v den zasedání Akademického senátu (AS) MFF UK. Zvažoval jsem dokonce, že dopis podobný tomuto napíšu ještě před oním datem, nakonec jsem se však rozhodl „nevysvětlovat věci“ v průběhu podepisování petice, aby všichni podepisovatelé pracovali se stejnou informací při rozhodování zda podepsat nebo ne.

Se studenty ze Studentské komory akademického senátu (SKAS) MFF UK jsem se nicméně dohodl, že co nejdříve svolají besedu, na které se potkám s těmi, kteří se chtějí o problému pobavit. Za to jim děkuji a děkuji také Pavlu Zakouřilovi, navrhovateli opatření, a prorektorovi UK pro IT, Tomáši Skopalovi, že na besedu přišli. Beseda se uskutečnila onoho 26. 2. v době od 15:40 do cca 17:50 v F1, poté na ni navazovalo zasedání senátu od 18:00, kde se o problematice také nemálo mluvilo.

Je mi sympatické, když někdo stojí o přímou komunikaci a chce se pobavit o jakémkoli tématu, byť by bylo sebekontroverznější, a proto děkuji také těm cca 20 či 30 osobám, které této možnosti využily. Přiznám se, že s ohledem na nemalé množství podpisů pod peticí (přes 600) jsem očekával grilování poněkud větším počtem osob.

2. Vydání opatření

První bod petice konstatoval, že opatření nebylo dostatečně projednáno (zmíněn byl AS MFF UK) a že studenti se neměli možnost k němu vyjádřit. Nedivil bych se, kdyby právě toto konstatování u některých z vás vyvolalo chuť petici podepsat, sám bych to možná na základě takto formulované věty učinil.

Pro úplnost mi tedy dovoluji alespoň teď vás seznámit se všemi kroky, které jsem před vydáním zmíněného opatření učinil. Nemyslím to nijak alibisticky, proto rovnou říkám, že navzdory snaze opatření projednat se všemi relevantními osobami jsem přece jen poněkud **podcenil komunikaci** směrem dovnitř fakulty, možná i v naivní představě, že informace projednáváné na grémiích s reprezentativním složením se po fakultě rozumně šíří.

Nejprve chci podotknout, že Statut MFF UK vedení/děkanovi neukládá, aby byla opatření děkana projednávána na akademickém senátu, ani nejsou senátem schvalována. I přesto senátu většinou svá opatření předkládám, a to především pokud se týkají důležité studijní nebo ekonomické tematiky s dopadem na celou akademickou obec.

V tomto případě, tedy v případě opatření, které se týká povinnosti výhradně studentů, jsem zvolil poněkud jinou strategii: co se týče zástupců „zaměstnaneckého tábora“

opatření projednala (dvakrát, nejprve jako ideový záměr dne 31. 10. 2024, poté jako návrh konkrétního znění 23. 1. 2025 tzv. [Komise pro informační systémy a technologie](#) (KIST) pod vedením navrhovatele opatření dr. Zakouřila. Složení komise lze získat na uvedeném odkazu. V KIST jsou zastoupeni IT odborníci ze všech sekcí MFF UK. Projednání tímto grémiem mi přišlo jako projednání velmi důstojnou a po stránce odborné i erudovanou reprezentací zaměstnanců.

Co se týče zástupců studentů, těm byl návrh opatření cestou SKAS zpřístupněn také dvakrát. Kolegium děkana projednávalo návrh opatření s možností připomínkování ve dnech 15. 1. 2025 a následně 29. 1. 2025. V obou případech byl projednávání přítomen zástupce SKAS, který byl na KD přizván, text s aktuálním zněním byl k dispozici vždy nejpozději den před jednáním KD. Navíc, ještě před vydáním opatření, konkrétně 4. 2. 2025 jsem se v mailové komunikaci s předsedou SKAS nechal ujistit, že principiální námitky proti vydání opatření z jejich strany nejsou.

Je potřeba férově říci, že SKAS měl k opatření tři připomínky. Připomínku, že by se podobná povinnost měla týkat rovnou i zaměstnanců, jsem neakceptoval; připomínku, že by v rámci opatření měly být uvedeny odkazy na stránky s kontakty a návody, jsem akceptoval; a konečně požadavek, aby bylo vše dobře se studenty komunikováno, jsem, jak již jsem zmínil, poněkud podcenil. Stalo se tak především pod vlivem zde naznačených jednání, která proběhla bezkonfliktně, a také částečně i na základě informace, že zavedení jednotných studentských emailových (microsoftích) adres je studentský projekt, iniciovaný studentskou komorou (nikoli našeho, ale) tzv. „velkého senátu“, tj. senátu celé univerzity.

Dále již následovaly známé kroky: 5. 2. 2025 bylo opatření zveřejněno, jeho účinnost byla nastavena na univerzitou navržený začátek letního semestru, tj. na datum 17. 2., a 6. 2. jsem na všech cca 3500 studentských adres rozeslal vysvětlující e-mail s odkazem na zveřejněné opatření s tím, že takovýto e-mail neposílám jako obvykle v den účinnosti opatření, ale s jakýmsi předstihem.

3. Proč zrovna Microsoft a proč zrovna Matfyz a proč jsme do toho šli

Pokud mám být stručný, tak *Microsoft* proto, že jde o již několik let propagované, smluvně podchycené a postupně na UK zaváděné **celouniverzitní** řešení jednotného komunikačního prostředí v rámci celé UK. Toto řešení má být podle plánu UK postupně zavedeno na všech fakultách.

Proč *Matfyz* a jeho studenti a zrovna k datu zahájení letního semestru 2024/25 je poněkud delší příběh. Na základě jednání z léta 2024 (opět s vědomím SKAS) fakulta odpověděla kladně na dotaz rektorátu, že na zavedení a používání takovýchto studentských adres má v budoucnu zájem. Následně bylo na UK rozhodnuto, že tři fakulty, a sice FTVS, 2.LF a MFF, budou zařazeny do tzv. **pilotního provozu** přechodu studentské komunikace na tyto adresy a že pilotní provoz bude spuštěn se začátkem letního semestru, tj. k datu 17. 2. 2025.

Proč jsme do toho šli či přesněji proč jsme tuto v této chvíli roli neodmítli bylo vedeno především názorem, že **pokud máme být aktivním účastníkem, případně i moderátorem či arbitrem diskuse o zavádění tohoto druhu pošty na UK, měli bychom v tomto hrát roli aktivní, nejen roli pasivně přihlížejícího**, který čeká, až dorazí „příkaz shora“, na který si pak s chutí zanádáme.

Souhlasím, že pokud se něco takového zavede, **musí to rozumně fungovat** i v pilotní fázi. To se bohužel ne zcela povedlo. Ústav výpočetní techniky (ÚVT) UK nedokázal zcela bezchybně přepnout rozesílání pošty ze SIS na nové studentské adresy – podle mých informací se to týkalo asi 139 adres, především zahraničních studentů. Takže hned v prvních dnech nově nastaveného komunikačního prostředí se značná část pedagogů potýkala s chybovými hláškami při posílání pošty ze SIS právě na tyto adresy. Mě osobně to dosti mrzí. Myšlenka pilotního provozu spočívala především v tom, že jeho úkolem je odchytnat a ideálně odladit či odstranit především chyby systémové, abychom se mohli přesvědčit, zda systém je či není v pořádku, a je škoda, když je tento postup zatížen hned zpočátku lidskými chybami.

4. Centrální řešení

V průběhu besedy všechny výše uvedené myšlenky zazněly, její část se však soustředila také na obecnější a velmi důležitý problém, a sice problém jednotného komunikačního prostředí na MFF UK potažmo na UK jako takovém.

Jako pozitivní jsem vnímal skutečnost, že i ze strany většiny studentů, kteří byli autory či významnými zastánci zmíněné petice a kteří se přišli do F1 nebo na zasedání senátu, zaznívala shoda na tom, že **centrální (jednotné) řešení e-mailové korespondence na MFF UK, či dokonce na celé UK, je vítáno**. To je moment shody a jako takový je vždy důležitý v jakékoli diskusi.

Na čem už shoda nepanovala byl postoj, který je možno shrnout do věty „Jednotné řešení ano, ale rozhodně ne Microsoft“. Já osobně nejsem nějaký zásadní obdivovatel produktů této firmy, snažím se však přistoupit k celé situaci pragmaticky: pokud se UK rozhodla, že toto je řešení pro celou UK, má pro mě toto rozhodnutí o něco vyšší prioritu než apriorní odmítání jedné konkrétní firmy. Chci však zopakovat důležitou poznámku, řečenou výše: **musí to fungovat** nejen ve smyslu základního uživatelského komfortu, ale i ve smyslu spolehlivosti a bezpečnosti e-mailového provozu. Mimochodem, i proto jsem se rozhodl sám aktivně „pod Microsoft“ v listopadu 2024 přejít. Je pravda, že pár dnů jsem si musel zvykat, z webovského rozhraní, které Outlook poskytuje, jsem nebyl nijak nadšen, a že jsem se bál, že migrací se ztratí některá má stará pošta. To se naštěstí nestalo, všech cca 25 GB mnou nasyslených konverzací jsem našel i novém prostředí a desktopový Outlook i androidová appka splnily všechno, co od emailové pošty potřebuji a co jsem našel v programech používaných předtím (Thunderbird...).

5. Co dál?

Jistě vás však především zajímá co se stane dál. Na základě všech výše uvedených úvah bych rád předložil následující seznam kroků (částečně už jsem o nich hovořil i na besedě v F1, považuji však za dobré, aby byly sepsány):

- a) S ohledem na kontroverzní přijetí zmíněné povinnosti a také s ohledem na jisté technické problémy, které zavedení adres ...@student.cuni.cz provázelo, **odložím po projednání na nejbližším kolegiu děkana účinnost čl. 3 odst. 2 opatření děkana 4/2025 na 1. 10. 2025**. Znamená to, že po zbytek akademického roku 2024/2025 **nebudou studenti povinni** „služební“ poštu z těchto adres odesílat. Přesto bych však velmi rád **požádal, aby tak pokud možno činili**. Pokud má být

Matfyz pilotním prověřovatelem spolehlivosti této komunikace v celouniverzitním měřítku, musí být dostatečně velké množství komunikace vedeno tímto způsobem. Jen tak budeme moci na podzim vše vyhodnotit a o našich zjištěních případně informovat UK. O jakýchkoli problémech s touto poštou je možno psát na adresu office365@matfyz.cuni.cz, počítám také s tím, že na konci zmíněného období požádám SKAS o zorganizování vhodné ankety.

Odst. 1 zmíněného článku (povinnost dostatečně často univerzitní schránku číst) zůstává, a to především proto, že do ní skutečně mohou chodit důležité univerzitní informace. Nicméně, forma přeposílání z této adresy na adresu dle vlastní volby je vhodným vyhověním tomuto požadavku, jako tomu bylo i dříve.

- b) Komise „[KIST](#)“ je poměrně reprezentativním souborem IT zástupců všech sekcí, možná však ne všech názorových skupin. Na zasedání Akademického senátu se ukázalo, že jedním z odpůrců Microsoftího řešení je shodou okolností člověk bez pochyby v IT erudovaný, Martin Mareš z KAM. Pavel Zakouřil sám navrhl, aby **na jednání o problematice e-mailů na KIST byl v budoucnu zván také Martin Mareš** a jsem rád, že Martin souhlasil.

I proto není součástí tohoto mého psaní žádná diskuse o odborných otázkách souvisejících s emailovým provozem. Nejsem odborníkem, neumím reagovat na to, proč Yale, Princeton, Stanford, MIT nebo CERN používají pro svou poštu právě Microsoft, ani proč naopak některé německé instituce tento druh komunikace nedoporučují. Chtěl bych, aby se o tom pobavili lidé, kteří problematice rozumějí, a pokud zastupují různé názorové proudy, tím lépe. **Věřím, že budou schopni do podzimu dojít k nějakému závěru, který pro mě bude vodítkem jak postupovat dál.**

Asi nemohu na 100 % předem slíbit, že situace bude nakonec vyřešena právě jedním ze tří způsobu, na kterých se usnesli autoři petice. Vnímám petiční právo jako velmi důležité a počet podpisů pod tímto „průzkumem veřejného mínění“ jako významný. Řízení fakulty však nemůže probíhat na základě výsledků veřejného hlasování. Petice upozornila vedení a děkana, že je zde problém, který značná část fakultní veřejnosti vnímá jako důležitý a návrh jeho řešení jako kontroverzní. Je pak úlohou vedení a děkana se diskutím o všech možných řešeních takového problému znovu vážně zabývat. Odpovědnost za nakonec přijatá řešení je pak samozřejmě především na děkanovi a já se této odpovědnosti nezříkám, i když se často opírám o názory lidí, kteří dané problematice rozumějí víc než já.

Děkuji všem, kteří měli chuť a sílu dočíst až sem.

M. Rokyta
Váš děkan

5. 3. 2025